

СТАНОВИЩЕ

от проф. д. изк. Свилен Стефанов за дисертационния труд на кандидата за образователната и научна степен „доктор” Живка Маринова.

Докторантът от Катедра „Живопис“ Живка Маринова представя дисертационен труд на тема „Традиции, приемственост и съвременни практики в ателиетата по живопис в Националната художествена академия“ за защита на образователната и научна степен „доктор”. Научен ръководител е доц. д-р Бойка Донева.

Дисертацията е разделена на увод, две основни глави (съответно с множество подглави) и заключение. Тя е построена като хронологично проучване. Структурата на дисертационния труд е построена принципно правилно. В увода са изяснени методологията на проучването и използвания понятиен апарат. Докторантът е направил необходимите публикации по темата на дисертацията.

Обект на изследване е обучението в ателиетата по живопис в НХА, обвързано пряко с личността на техните ръководители и традициите на приемственост в принципите на преподаване. Особено място в изследването заема връзката учител – ученик при традиционната приемственост в ателиетата по живопис, както и продължението на насоките и направленията, които следва всяко едно от тях. Според докторантката тази приемственост датира от самото създаване на Държавното рисувално училище, а в настоящия труд последователно са проследени професорите, преподаващи живопис в НХА, включително и до наши дни. Те са сред най-изявените имена в българското изкуство, което принуждава докторантката да включи и основни моменти от техните лични биографии, да бъдат отбелязани емблематичните им професионални изяви и творчески предпочитания.

Основната цел, която изследването си поставя е да насочи вниманието към преподавателите и специфичните особености в начините им на преподаване. Ето защо смятам избраната тема за актуална, напълно дисертабилна и полезна за историята на специалността и НХА.

Първа глава започва с проследяване историята на първите преподаватели по живопис в Държавното рисувално училище, а именно Иван Мърквичка и Ярослав Вешин. Пак там, в отделни части, се разглежда работата на ред изтъкнати преподаватели в Държавното художествено-индустриално училище и след това в Държавната художествена академия: Никола Маринов, Цено Тодоров, Стефан Иванов, Симеон Велков, Никола Ганушев, Борис Митов. Следващата част от първа глава е посветена на следващия период от историята на институцията, която е наречена „Висш институт за изобразителни изкуства“, където пък е отделено внимание на Кирил Цонев, Дечко Узунов, Илия Петров, Борис Данков, Ненко Балкански, Панайот Панайотов, Добри Добрев, Иван Кирков, Найден Петков и Светлин Русев.

Втората глава на дисертационния труд е посветена на периода, в който институцията вече се нарича, както и до днес, Национална художествена академия. Тук на фокус са поставени водещите професори на отделните ателиета в специалността: Валентин Колев, Теофан Сокеров, Божидар Бояджиев, Кирил Божков, Ивайло Мирчев, Андрей Даниел, Здравка Василева. Много ценен момент в дисертационния труд на Живка Маринова е изясняването на принципите на преподаване във всяко едно от упоменатите ателиета.

В своето заключение докторантът обобщава тезите си и няма как да не се съгласим с него, че проблемът за историческите аспекти на обучението по живопис в НХА е трайно актуален и интригуващ. Докторантката пише в заключението си: „След осъществяване на обстойно проучване по темата за съвременните ателиета по Живопис може да заключим, че всички те следват

традиционния модел на преподаване. Установените различия по между им се отнасят до някои специфични страни на методическите похвати, както и личните посоки и автори предпочитания на техните преподаватели. Многообразието от стилове и направления в съвременния художествен живот в страната намира своето логично отражение върху обучението по Живопис в НХА“. Напълно се солидаризирам с това твърдение.

В заключение, може с основание да се каже, че пред нас е труд, съдържащ в себе си много фактология, и който е неразривно свързан с биографията и творчеството на докторанта. Поради това предлагам на уважаемото научно жури да присъди на Живка Маринова образователната и научна степен „доктор“.

проф. д. изк. Свилен Стефанов

28. 08. 2021 г.